

Бүрэлт-монгол

ҮНЭН

№ 155 (4275)
1943 оной
ИЮЛИЙН
28
среда
Сая 20 минут

ВКП(б)-гэй Областной Комитедэй,
ВМАССР-эй Верховно Советдэй ба
ВКП(б)-гэй Улан-Удын ГК-гэй орган

Хойто Флодой Сэрэгэй Совет Головнодо Николаевта

Хойто Флодой 10 жилий ой гүйсэх энэй дашарамжа командирнууд ба
инженеруудыне амжилтаар, немецкэ булимтарашадта эсэргүү тэмсэлдэ
амжилтануудыне туйлахытнай хүснэб.

И. СТАЛИН.

АХАДВҮГЭЙ ТУҢАЛАМЖА

Немецко-фашистска булимтараша-
дай дарлалтада героническа Улаан Ар-
мийн сүлөөлэгдэрх Курска областини
хэсэгтэй делегаци манай республи-
каны эрхэ, гэгээн олон заводууд ба
мануудад ямбаа үзэбэ. Тэднэр хар
галтараас тонууша арми сага
дур эсэмдэгн Курска областини
Мануудта али шэнээн жэрлэмш
туйл зарлиг аашанууды хэжэ бай-
н тухай манай республиканы ажал-
даа хөөржэ үгэбэн байда юм.
Манай оройн арад эвн, тэднэй
дур Бүрэт-Монголой ажалшашыне,
немецко-фашистска булимтараша-
дай муухай хорото аашануудыне
хөөшлө мартахтагш! Билэней үнөөгөө
хэсэ сагай дүтжэлэ байна.

Немецко-фашистска булимтараша-
дай дарлалтада героническа Улаан Ар-
мийн сүлөөлэгдэрх Курска областини
хэсэгтэй делегаци манай республи-
каны эрхэ, гэгээн олон заводууд ба
мануудад ямбаа үзэбэ. Тэднэр хар
галтараас тонууша арми сага
дур эсэмдэгн Курска областини
Мануудта али шэнээн жэрлэмш
туйл зарлиг аашанууды хэжэ бай-
н тухай манай республиканы ажал-
даа хөөржэ үгэбэн байда юм.
Манай оройн арад эвн, тэднэй
дур Бүрэт-Монголой ажалшашыне,
немецко-фашистска булимтараша-
дай муухай хорото аашануудыне
хөөшлө мартахтагш! Билэней үнөөгөө
хэсэ сагай дүтжэлэ байна.

Дайсаана дараха илалтыне халганш
манай арад эвн юугэшыне ган-
шгүй Эхэ ороноо хамгааша хэрэгтэ
шэ юугэеэ өрөмдөлгө үгэнэ. Манай
Бүрэт-Монголой ажалшад бүхы Совет-
скэ Союзай ардуудтай хамта Эсэгэ
ороноо хамгаалтын агууэхэ дайны
хэсэбэн сагнаа хойно ажалшай фронт
дэ дайшалхы вахтала жагсаат бай-
н. Тийгээ хэвэн мангаад эрхм үн-
гүднэй гартаа буу эбсэгэ бариха, эвн
муухай дайсааныне хайра гамчир-
гөө ходожа абанан.

Немецко-фашистска булимтараша-
дай дарлалтада героническа Улаан Ар-
мийн сүлөөлэгдэрх Курска областини
хэсэгтэй делегаци манай республи-
каны эрхэ, гэгээн олон заводууд ба
мануудад ямбаа үзэбэ. Тэднэр хар
галтараас тонууша арми сага
дур эсэмдэгн Курска областини
Мануудта али шэнээн жэрлэмш
туйл зарлиг аашанууды хэжэ бай-
н тухай манай республиканы ажал-
даа хөөржэ үгэбэн байда юм.
Манай оройн арад эвн, тэднэй
дур Бүрэт-Монголой ажалшашыне,
немецко-фашистска булимтараша-
дай муухай хорото аашануудыне
хөөшлө мартахтагш! Билэней үнөөгөө
хэсэ сагай дүтжэлэ байна.

Фабрика завод дээрэ хүдэлжэ бай-
н хүдэлмэршэд, хүдөө ногауудта
ажаалаа байһэн колхознигүүд фронт
дэ гүрэндөө шууха хэрэгтэй продукци,
эвн хоолой зүйлнүүд ба түүхэй эвн
дүрэнүүдэ улам хөөр үгэжэ байна.
Тийгээ зуураа, манай энхэй колхоз-
нигүүд болбол немецкэ дарлалта
дэ хохидоһон өөбэднэгөө аха-дүү-
дэй улам эхэ туһаламжа үзүүлжэ
манай халуун хүсэлэнгэй байдал хэдаа
немецкэ бузар булимтай сүлөөлгөн
районуудай манай ферманүүднэй
эргэн бодохохын гулаад 8.000 гаран
дур малуудыне үгэбэн байна. Эхэ
манай малууды колхознигүүдэй өөш-
лө хүсэлэнгэй эвнээр Курска обл-
стини колхозуудай улам ферманүүднэй
эргэн бодохохын гулаад үгэжэ.

Немецко-фашистска булимтараша-
дай дарлалтада героническа Улаан Ар-
мийн сүлөөлэгдэрх Курска областини
хэсэгтэй делегаци манай республи-
каны эрхэ, гэгээн олон заводууд ба
мануудад ямбаа үзэбэ. Тэднэр хар
галтараас тонууша арми сага
дур эсэмдэгн Курска областини
Мануудта али шэнээн жэрлэмш
туйл зарлиг аашанууды хэжэ бай-
н тухай манай республиканы ажал-
даа хөөржэ үгэбэн байда юм.
Манай оройн арад эвн, тэднэй
дур Бүрэт-Монголой ажалшашыне,
немецко-фашистска булимтараша-
дай муухай хорото аашануудыне
хөөшлө мартахтагш! Билэней үнөөгөө
хэсэ сагай дүтжэлэ байна.

Немецко-фашистска булимтараша-
дай дарлалтада героническа Улаан Ар-
мийн сүлөөлэгдэрх Курска областини
хэсэгтэй делегаци манай республи-
каны эрхэ, гэгээн олон заводууд ба
мануудад ямбаа үзэбэ. Тэднэр хар
галтараас тонууша арми сага
дур эсэмдэгн Курска областини
Мануудта али шэнээн жэрлэмш
туйл зарлиг аашанууды хэжэ бай-
н тухай манай республиканы ажал-
даа хөөржэ үгэбэн байда юм.
Манай оройн арад эвн, тэднэй
дур Бүрэт-Монголой ажалшашыне,
немецко-фашистска булимтараша-
дай муухай хорото аашануудыне
хөөшлө мартахтагш! Билэней үнөөгөө
хэсэ сагай дүтжэлэ байна.

ХҮХЭР СТАЛИНАЙ ПРИКАЗДА ДАЙШАЛХЫ ХЭРЭГҮҮДЭЭР ХАРИУЛЫТ!

Сталин багшын сэрэн мөргөн ваз-
аринуудар зэбсэгжэбэн ба өрөгшүү-
дэгдэн манай артелинь колхознигүүд
Улаан Армийда эгээл байн
улаажануудыне үзүүлжэ зорилготой-
гоо тэмсэжэ байна. Эсэгэ ороноо хам-
гааша агуухэ дай хэдаа колхозни-
гэй зөблөхтэй улам бүри арбадхба.
Удхэриин хүсэ хөрөөшлө бүри эхэ
ажээвнэй юумэ бүтээгдэр болобди. 1942
ох урсданайхидаа 345 центнер эхэ
эвн үргүүлбэн, 720 толгой мал үс-
хэгэ үсхэгэбэн байһабэн. Энэ жэлдэ
артелинь тусбэйне 129 процент дүүр-
гэбэн. Тэршэлэн тусбэйне гадуур
айша он соо 711 толгой мал үсхэгэ-
бэн.

Курска областини колхознигүүд 70
толгой эбэртэ мал, 250 хони ба ажаа-
дыне абгад өөршлөө делегацине эль-
гээшэ манай эхэвэ баярлаһэн ба не-
мецкүүдэй хандарган буйдхэбэн ажамье
түргөөрөө хэргээн бодохохобди гэжэ
дамжуулан хэлэбэ. Юрэнхы дээрэ ма-
най колхоз 4.998 толгой эбэртэ мал
ба хони ажаадыне хэлэ хэвэн область ба
хизаарнуудта үгэбэн байна.

Болхосой ажалыне сээшадэн хүжөө-
н галаар ниеэ эхэ ажал хэжэ байха-
дай хамта манай «Улаан Орнго» кол-
хозниг фронт, баатарлиг хүбүүд-
дэ бодото туһаламжануудыне бага бэ-
дэр үзүүлжэ байна. Эсэгэ ороноо
амгаалтын дайны 2 жэлэй туршн соо
орото ногайгаба элдэб явзын 2.200
байһабэн элгээгдэбэн байха юм. Мүн
эршэлэн Улаан Армийн фрондо
3.314 түхэригэй ямаа, 3.620 шүд та-
наа гансахан бэлэг болгоно үгэбэн
байн. Зол жаргалаа булимтараша
айшаба аршажа абха хэрэгтэ бү-
хы хүсэеэ гэмнэгчигөөр үгэхэ бай-
даа элгээгдэбэ, манай артелинь
колхознигүүдэй самодуудай эсэдрэлнэй
дэ тархона колхозно байгуулагда
176.700 түхэриг, тивн манай колхоз
3.645 түхэриг оруулан юм.

Сэсэргэлт байхан Эсэгэ ороноитхо
үмэлхэнэй арюун вангын улаажануудаа
мөдөржэ манай артелиньхид дотерейн
билет тараалгада, сэрэгтэй урьбаламжа
захилгата ба бүсэд шууха патриоти-
ческэ хэмжээ-буудлануудта айхабтар
эхэ элбихитэйгээр хабаадасана.

Энэ агуухэ дайн сэрэгтэй везе Орон-
гын тархалтад хэвн эхэ зоригт хүсэтэй
байһабанын, илангада али тодор хар-
рагдаба. Тэднэр туйлаһангай тогтоон
гүй, зорлиг дайсааныне улам түргөөр
сохихын гулаад үнөө эршэтэй ша-
ггаар ажаллажа, Улаан Армийда бүри
эхэ элэ хүсэлэй зүйлнүүднэй үгэбэн
түлөө зоригшоной.

Тэршэлэн манай колхоз болбол джа-
нгал тусбэйне баатарар тэмсэжэ
байһабэн. Дөмчиртэй ажалшадта зө-
мжэжэ 57 байн үнээе, 100 хони ба
ямаа 140 арба, 500 килограмм эгээл
мүн шаанарта дообо үгэбэн байна.

Немецко-фашистска булимтараша-
дай дарлалтада героническа Улаан Ар-
мийн сүлөөлэгдэрх Курска областини
хэсэгтэй делегаци манай республи-
каны эрхэ, гэгээн олон заводууд ба
мануудад ямбаа үзэбэ. Тэднэр хар
галтараас тонууша арми сага
дур эсэмдэгн Курска областини
Мануудта али шэнээн жэрлэмш
туйл зарлиг аашанууды хэжэ бай-
н тухай манай республиканы ажал-
даа хөөржэ үгэбэн байда юм.
Манай оройн арад эвн, тэднэй
дур Бүрэт-Монголой ажалшашыне,
немецко-фашистска булимтараша-
дай муухай хорото аашануудыне
хөөшлө мартахтагш! Билэней үнөөгөө
хэсэ сагай дүтжэлэ байна.

КУРСКА ДЕЛЕГАДУУДА УГЭ УГТЭНЭ

Немецко-фашистска эзэмдэгшэднээ сүлөөлэгдэн ажалшадта
улам эхэ туһаламжа үзүүлэ!

Немецко-фашистска булимтарашадна сүлөөлэгдэн Курска областини ажал-
шадтай делегацин членүүдэй хабаадлагатайгаар уржадэр радиодамжуула болон байха
юм. Эндэ угэ хэлэһэн нүхэднэ нэрлэбэл: Курска областини ажалшадтай делегаци хутал-
бэрилгэшэ, ВКП (б)-гэй Борисовскэ райкомой секретарь нүхэр Фоменко, партизанска
тэмсэлдэ эдибхитэйгээр хабаадалсажа боевой орденээр шагнагдан нүхэр Трунов, немецк
каторганга тарьбодожэ мулархан нүхэр Зюкова, Иволгын аймгай «Улаан Орнго»
колхозной туруулгэшэ нүхэр Худугуев, Заиграйн аймгай Тельманэй нэрэмжэтэ колхозной
туруулгэшэ нүхэр Евстифеев гэгшэд болоно. Эдэнэй зарьманайн хэлэһэн үгэһөө мүнөө-
дэрэй номерто тунхаглагдаба гэзэшэ.

Ахадүүгэй туһаламжа үзүүлэнэйтнай түлөө баярланабди (Курска областини делегацине хуталбэрилгэшэ нүхэр Фоменкин хэлэһэн үгэһөө)

Курска областиско өрөөн делегаци болбол немецко-
фашистска баньдүүлшад сүлөөлэгдэн районудай ма-
лай ферманүүднэй хэргээн бодохохын гулаад 8.000 то-
лгой үхэр мал үгэжэ ахадүүгэй туһаламжа үзүүлэбэн
Танай республиканы ажалшадта үнэн эвргэхдөө халуун
баярлалан хүргэвэ.

Немецко-фашистска тонууша арми жэл хахад ша-
хуу саг соо манай городууд ба тосхонуудыне өрөмдө
галдажа ба хандаргажа, фабрика ба заводууд, олонкы-
тын культурина албангазарнуудыне үгы хэжэ, ажаана ам-
галан бууһан зогшэ тосожо ба алажа байгаа бөлэй.
Манай Курск гэгээн областной центр ба Старый Оскол,
Тим, Льгов, Обоянь, Фатеж гэгээн мэтлэн хэвэн арбаад
городууд хандаргагданхай. Фашистска хара эсэмдэгт
гэгшэднэ эгэ газартаа хамга бүхы юумэ хандаргажа
халгасжа, алажа дээрмэлжэ ябаһан байха юм.

Манай тэнэ немецкүүд колхознигүүдэй 20.000 гэр,
3.500 бургуули, 5 институт, 16 дунда ба дөөлө хүр-
гуули, 15.000 библиотекэ ба ушмалтын байшануудыне
галдаһан байна. Манай ногайны саг зуура эзэмжэ
вөлөө ажаана амгалан бууһан 30.000 хүннэй хохидон
эхэ немецкэ тонуушмалдай шуната муухай аашанууд
тухай амгалангаар хэлэһэн аргувэй. Немецкүүд манай
44.000 хүбүүд ба басагадыне Германи хурааа каторж-
на хүдэлмэршэ хара баагаар намжаа абаһабэн.

Курска областини ажалшадтай түлөө-
лэгшэд манай республикада өрөөн
ябадал болбол немецко-фашистска бу-
лимтарашадтай саг зуура эзэмжэ
хандарган аад мүнөө сүлөөлэгдэн
районуудай ажалыне бодохоо хэрэгтэнэ
эвнэйгээ хойшо улам эхэ туһаламжа
үзүүлжэ байха тухай бүри эхээр орол-
дохо уянга тохонго. Дайсаан хэвэн
буйдхэд дээрбэлэ бии болон шархана
түргөөр эдгээжэ, советскэ ороноитхо
ардуудтай бүлэ дотор дахад эелтэй
жаргалтайгаар ажа-бууха хэрэгтөнэ
өөшлөнөө аха дүүнэр ба эгшэ-дүү-
нэртэ туһалжэ байха ёһотойбди.

Тийхын гулаад, биднэр фабрика ба
завод дээрэ, колхоз ба совхозуудта
барилгэ эршэтэй шаггаар хүдэлмэрдэ
жэ ажалшаднэриин продукци, эвн
хоолой зүйлнүүднэй улам хөөр үлэд-
бэрлэн гаргажа, фронт ба гүрэнгитнөө
эригтэнэ хүсэд хангажа байха ёһотой-
бди. Курска областини ажалшадтай де-
путатуудай Советүүдэй VII сессии бол-
бол манай республиканы ажалшадта
тусгаар бэшгэ эльгээжэ хандаһан бай-
на. Тэрэ бэшгэтын харюуда биднэр
2-дохы халд мэтлэн ажалшаднэриин
тусбүүднэй болзоршоной урл дүүр-
хын тула, шэнэ ургаа хүрэхэ ба хүд-
өө-ажамын продукцинүүднэй бэлдэхэ
компанияй амжалтаттай байһабэн үн-
гүднэй түлөө, 1943 ондо адуу мал үс-
хэгэ гүрэнгэй тусбэйне үлэдгэртэ ба
дүүр гарта дүүрэхын түлөө Октябрь-
риин урл тэвти социалистическэ м-
рысөөшнэй хаахангай угаа үргөөр
дэлгэрүүлгэ!

Мүнөө вездэ немецкэ дарлалтад зө-
божо ба сүлөөлгөхтэй сагаа хүлээн
ядажа байһан манай аха-дүүнэр ба
эгшэдүүнэр болбол героническэ Улаан
Армийндаа доблөдлөхтэй улам эхэ дө-
мжэлтэ үгэхын тулаа, ажалшад баатар-
шалануудыне гаргыт гэжэ уриалжа
дуулажа байһан.

Немецко-фашистска булимтараша-
дай дарлалтада героническа Улаан Ар-
мийн сүлөөлэгдэрх Курска областини
хэсэгтэй делегаци манай республи-
каны эрхэ, гэгээн олон заводууд ба
мануудад ямбаа үзэбэ. Тэднэр хар
галтараас тонууша арми сага
дур эсэмдэгн Курска областини
Мануудта али шэнээн жэрлэмш
туйл зарлиг аашанууды хэжэ бай-
н тухай манай республиканы ажал-
даа хөөржэ үгэбэн байда юм.
Манай оройн арад эвн, тэднэй
дур Бүрэт-Монголой ажалшашыне,
немецко-фашистска булимтараша-
дай муухай хорото аашануудыне
хөөшлө мартахтагш! Билэней үнөөгөө
хэсэ сагай дүтжэлэ байна.

Немецко-фашистска булимтараша-
дай дарлалтада героническа Улаан Ар-
мийн сүлөөлэгдэрх Курска областини
хэсэгтэй делегаци манай республи-
каны эрхэ, гэгээн олон заводууд ба
мануудад ямбаа үзэбэ. Тэднэр хар
галтараас тонууша арми сага
дур эсэмдэгн Курска областини
Мануудта али шэнээн жэрлэмш
туйл зарлиг аашанууды хэжэ бай-
н тухай манай республиканы ажал-
даа хөөржэ үгэбэн байда юм.
Манай оройн арад эвн, тэднэй
дур Бүрэт-Монголой ажалшашыне,
немецко-фашистска булимтараша-
дай муухай хорото аашануудыне
хөөшлө мартахтагш! Билэней үнөөгөө
хэсэ сагай дүтжэлэ байна.

Немецко-фашистска булимтараша-
дай дарлалтада героническа Улаан Ар-
мийн сүлөөлэгдэрх Курска областини
хэсэгтэй делегаци манай республи-
каны эрхэ, гэгээн олон заводууд ба
мануудад ямбаа үзэбэ. Тэднэр хар
галтараас тонууша арми сага
дур эсэмдэгн Курска областини
Мануудта али шэнээн жэрлэмш
туйл зарлиг аашанууды хэжэ бай-
н тухай манай республиканы ажал-
даа хөөржэ үгэбэн байда юм.
Манай оройн арад эвн, тэднэй
дур Бүрэт-Монголой ажалшашыне,
немецко-фашистска булимтараша-
дай муухай хорото аашануудыне
хөөшлө мартахтагш! Билэней үнөөгөө
хэсэ сагай дүтжэлэ байна.

Курска партизануудай үмэнгөө

(Делегацин член, партизан орденот Труновэй хэлэһэн үгэһөө)

Курска областини территория дээрэ, дайсаанай ара-
тулада партизанска отрядуудай бүхэлн соединаһанууд
дайшалхы ябууланууды хэжэ байһан юм. Энэ 18
шара соо тэмсэхэ зуураа, мнш нэгэ соединаһи 24 мян-
ган немецкэ солдат ба 2.000 шаху офицерые ходоһан
байгаа.

Немецкэ эзэмдөгшэдтэ эсэргүү дай байлдаанда Вер-
терешенко, Антон Крештов, Вася Гапонов, Саша
Костыкин гэгэ мэтлэн шэн зоригтө героинууд ургажа
аллар сууда гэрлэһэн байна.

1942 оной майн 8-ай дүр мншн дүү басаган Та-
нсия немецкэ каторгада ябуула гэгээн повесткэ эсэргэ-
үтэбэ. Тэрэ вездэ бии болонгада операция хүдлэһэнэ
Танай гараад байгаа. Тийхэнэ мншн ажы үбшэн хү-
ннэй Германи хулар эльгээхгүй байха гэжэ басагаад,
Тансиян ороноо намжэ комиссида эльгээжэ бөлэй. Тээд,
тэрэ «комисси» гэшэ хүл дээрэ ямбаа шадаха халамйн
намжэ абтаха ёһотой гэгэ элэ, биднэриин, хамта 1.500
хүннэй, вагон соо тэмсэ топ шагга халхалтайгаар Гер-
мани хуларга үхэр мал шэнгээр намжаа абаһабэн
байгаа.

Тийн мүнөө манай газар ногай немецкэ дарлалтад
сүлөөлгөхтэй. Ивүүлгэ вездэ героническэ Улаан Ар-
мийн контрдоблөткэ хэжэ ороод, дайсаанай сэрэгүүд ба
техникнэ хяа намжэ сохилго байна.

Итгэлэй байхаднэй, биднэр бүри зоригттойгоор,
доблөткэ ябаа Улаан Армийдаа буу эбсэгт, домо тэ-
рөөлгэ ба эвн хоолой зүйлнүүднэй улам хөөр үгэжэ
байха ёһотойбди. Арад зоригшоно хохидог зоболонтой
түлөө бузар булай дайшалхы үнөөгөө абжа байһан
Курска партизануудай үмэнгөө бии болбол Бүрэт-Мон-
гол АССР-эй ажалшадты тархалан ба халдэн тэрлэжэ
завод ба фабрика дээрэ эршэтэй шаггаар ажаллажа
байхыне уриалнаб!

Би Гамбург город шадар помещик Рихат Залитт
гэгшын зэрса болжо үлгөөнэй 4 үчбээ үгшын 10
час хүртэр амар зала үзэһэнгөөр хүлэмэрлэһэн бай-
нэб. Биднэр үлгөөтэ 200 грамм хүлэмэ хара уһан
хөөр хоолой абтад байгаабын. Энэ зоболонто ажалла
дэжтэ тэмсэхэ болхотой бии «сперти» хүлэмэн өдөлгө
зорюута удараад, үлгөөлөө айнгүйгөөр, немецкэ катор-
гада муларжа өрөхөм. Ном шэнги немецкэ каторга-
да байһан манай аха-дүүнэр ба эгшэ дүүнэр «биднэриин
сүлөөлгөт!» гэжэ гараа харбайжа байна. Тээд тэвэ-
ниин гансал Улаан Армийнэй сүлөөлгэ шалата байһан
хэдэн, тэрэндэ али болохо туһаламжа үзүүлжэ ёһо-
тойбди.

Немецкэ каторганга тэрвэдэжэ ерээб...

(Делегацин член Зюковатай хэлэһэн үгэһөө)

1942 оной майн 8-ай дүр мншн дүү басаган Та-
нсия немецкэ каторгада ябуула гэгээн повесткэ эсэргэ-
үтэбэ. Тэрэ вездэ бии болонгада операция хүдлэһэнэ
Танай гараад байгаа. Тийхэнэ мншн ажы үбшэн хү-
ннэй Германи хулар эльгээхгүй байха гэжэ басагаад,
Тансиян ороноо намжэ комиссида эльгээжэ бөлэй. Тээд,
тэрэ «комисси» гэшэ хүл дээрэ ямбаа шадаха халамйн
намжэ абтаха ёһотой гэгэ элэ, биднэриин, хамта 1.500
хүннэй, вагон соо тэмсэ топ шагга халхалтайгаар Гер-
мани хуларга үхэр мал шэнгээр намжаа абаһабэн
байгаа.

Би Гамбург город шадар помещик Рихат Залитт
гэгшын зэрса болжо үлгөөнэй 4 үчбээ үгшын 10
час хүртэр амар зала үзэһэнгөөр хүлэмэрлэһэн бай-
нэб. Биднэр үлгөөтэ 200 грамм хүлэмэ хара уһан
хөөр хоолой абтад байгаабын. Энэ зоболонто ажалла
дэжтэ тэмсэхэ болхотой бии «сперти» хүлэмэн өдөлгө
зорюута удараад, үлгөөлөө айнгүйгөөр, немецкэ катор-
гада муларжа өрөхөм. Ном шэнги немецкэ каторга-
да байһан манай аха-дүүнэр ба эгшэ дүүнэр «биднэриин
сүлөөлгөт!» гэжэ гараа харбайжа байна. Тээд тэвэ-
ниин гансал Улаан Армийнэй сүлөөлгэ шалата байһан
хэдэн, тэрэндэ али болохо туһаламжа үзүүлжэ ёһо-
тойбди.

Советскэ Информбюрооо

Июлийн 26-ай оператиона мэдээсэл

Июлийн 26-ай туршада манай сэрэгүүд ОРЛОВСКО зүгтэ доблөткө
үргэлжэлүүлжэ, 5-наа 10 километр хүртэр урагша ябажа, 70 гаран
туурин газарнууды, тэрэ тоодо Жинь дэгэ эвн уруур—МЕХОВАЯ, БЕРЕ-
СТНА; Орловск эвн хойтуур Ока нүхэрэй баруун эрвэ—МАЛОЕ РЫБИЦО,
КАССИНО, ВОЛОБУЕНО, ШУМОВА, ОПОЛЬНОВО; Орловск эвн уруур ба
улауу—БОГОРОДИЦНОЕ, ДАВНОВО, ДУРНОВО, КОШЕЛЕВО, ОЗЕРНА, ГНИ-
ЛУША, ВЕНДЕРЕВО, ВЕРХНИЙ ба НИЖНИЙ КАМЕНЕЦ, ВЕРХНЕЕ МУ-
ХАНОВО, ЖИЗЛОВ, МОНАСТЫРИЦНА, ЧЕРНОДЬЕ, ЛОМОВЕЦ гэгэз туурин
газарнууды ба КУРАКИНО, ЕРОПКИНО гэгэз түмэрэмэй станцинуудыне
эзэлэ.

БЕЛГОРОДСК зүгтэ тануулуудай бидэрэлтэ болон ба зарим участ-
гууд дээрэ бага зэргын удхашанартай байдаанууд болон, манай сэрэгүүд
өвгөднэгэеэ позицияне хайжаруулаа

Урда зүгтэ, Донбаска ИЗИМЬСЗ УРДУУ ба ВОРОШИЛОВГРАДНАА
БАРУУ-УРДУУРХИ оршондо тануулуудай эхэ бидэрэлтүүд болбо.

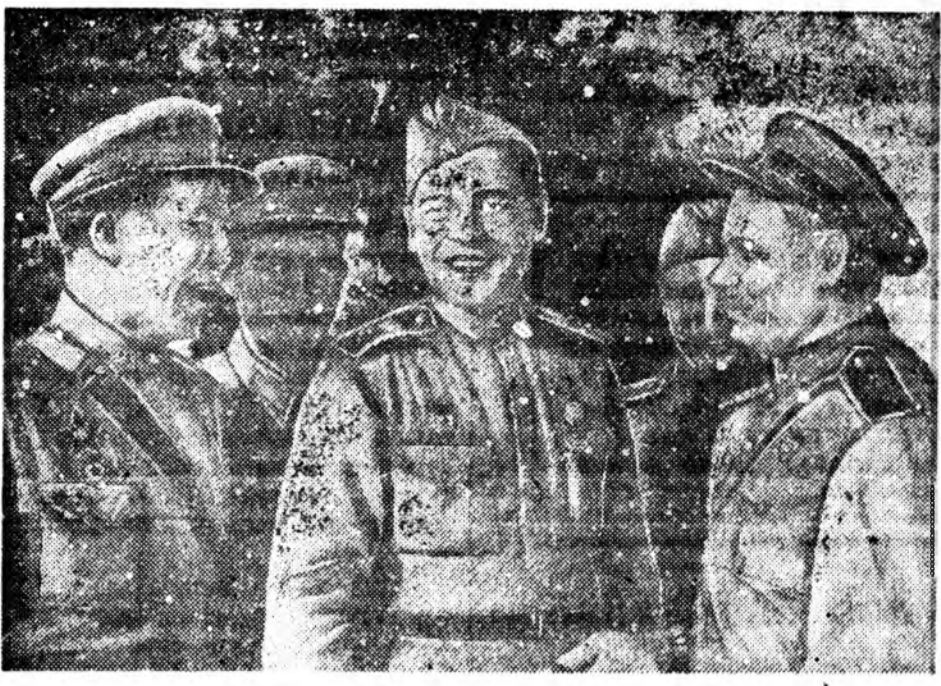
Июлийн 25-ай туршада бүхы фронтнууд дээрэ манай сэрэгүүд 52
немецкэ танк гэмтээһэн ба үгы хэдэн танк, (Агаарэй байлдаануудта ба зе-
нитнэ артиллерийн буудалгаар дайсанай 57 самолёт унагагдан байна.

Орловскэ зүгтэ манай сэрэгүүд доб-
лөткө үргэлжэлүүлжэ, 8 туурин га-
зар эзэлэ. Нэгэ пунктда 2 артилле-
рийскэ батэрия, 3 танк ба домо хэрэг-
салтэй ослод бузгалдан абтаба. Манай
частьнууд дайсаанай хэвн контр-такты-
судариулан сохижо, 800 немецкэ сол-
дат ба офицерые үгы хэз.

Ворошиловграднаа баруун-урдуур
тануулуудай бидэрэлтэ болон бай-
на. Нэгэ часть бага зэргын удхаша-
нартай байдаанууды хэжэ, өөбэднэй
позицияне хайжаруулаа. Дайсаанга
20 пулемет, 200 шаху винтовка, 93
автомат, 52.000 домо ба бусад трофей
булагдан абтаба. Ондоо нэгэ участка
дээрэ немецкүүд танхын манай подра-
дэниһануудэй эсэлбэн позициянуудыне
гэдэргэнь булдан абхыне бэлэ. Дайсан
нэгэ батальон ябан сэрэг ба 7 танк
контртактада оруулаа. Улаанармеед
Тамашук ба сэржент Гусаров гэгшэл
түрүүлжэ ябаһан 3 немецкэ танкые
гранатануудаар шөлгөжэ гэмтээбэ. Дай-
саанай бусад танкнигүүд гэдэргэ эрвэ.
Танковэ халхалгүй болон немецкэ яб-
лан сэрэгүүд эхэ гээлтэ орожо, эмхи
гүрмигчигөөр гэдэргэ сухарыба.

Орловскэ зүгтэ манай сэрэгүүд доб-
лөткө үргэлжэлүүлжэ, 8 туурин га-
зар эзэлэ. Нэгэ пунктда 2 артилле-
рийскэ батэрия, 3 танк ба домо хэрэг-
салтэй ослод бузгалдан абтаба. Манай
частьнууд дайсаанай хэвн контр-такты-
судариулан сохижо, 800 немецкэ сол-
дат ба офицерые үгы хэз.

Орловскэ зүгтэ манай сэрэгүүд доб-
лөткө үргэлжэлүүлжэ, 8 туурин га-
зар эзэлэ. Нэгэ

ДАЙЛАЛДАЖА БАЙГАА АРМИ.
43-дугаар гвардейск полк болбол 1942 оной августда дайшалх зорилго дүүргэн, рубежыг хамгаалах Мангыла байхан юм. Сүмэрэн оронон немецк танкунуд полкы дутын частунуудаа талалжа хүрээлэн байгаа. Полкын тус штабыг начальник майор Калининтай машина соо байхан юм. Шархатахан тэрээр майор шүтлэг гаранаар байжа тугаа нүхэдтөө үзгэж үрдийн байгаа. Нэгэ командир хүрээлэлээхэ мултаржа гараад дутын хумор хуртэр мулхжэ ошоо. Тэндэ полкынгоо тугийг «Красный Октябрь» колхозной колхозчин Андриан Макарович Стерлев гэсэдэ хадагалхын үзлэн байгаа. Үзгэн колхозник немецк эзэмдэлын хүшэр хүндэ харахуудта ами биеэ хайрангүйгээр тугийг хадагалаа байба. 1943 оной январьда, «Красная Балтика» манай сэрэгүүдэй сүлөөлдээ, үзгэн тэр тугаа командованидаан бусагаж үзлэн байна.

Зориг ба патриотизм гаранаһангаа түлөө командованиин приказаар Андриан Макарович гвардейск бизиновой состава хүндэт гвардеец болоходон оруулагдан байха юм. ЗУРАГ ДЭЭРЭ гвардийн хүндэт улаанармеец, советск патриот, Улаан Тугай ордоор тагнагдан А. М. Стерлев (баруун гарнаа) 43-дахи гвардейск полкын гвардеецүүдэй дунда байна.

С. Стояновский фото (ТАСС-эй фотохронико)

Сэлэнгэнь ерөнх бэшүүд.

II. Гурбан фронтовигай абын габьяата хэрэгүүд

Жалсан үбгэн ардаг олон атта мори доо агуулжа, зол жаргалыг эдлэж байгарины. Зогор немцүүд махай орондоо хулгайгаар довтолон ороо. Зобуургалтаар ба гур сүхдээр дүрвэрен чиньш сэтэ энэ үбгэн үрлэйн ба хараһан, советскэ асагайг үзэ сэтгэжэ болбосорһон гурбан хувчүтээ алдарт Улаан Армида мордохуудаа ниймэ абын сахга үтээ бэлэй.

— Хувчүднэ, харинь харша дайснше дайра галчүтгөөр хуя нута солжко, орон шотагынгаа, түрөл саданайгаа нэрэ хуинше суртуулал, ялалтад болон бусага ороты!

Жалсан Цыбыкоржиев Эсэгэ ороойнгоо хуби асарнай хэрэгтэй шийдхэгдэжэ байхдаа ниймэ үтгүнүднэ өөрынгоо хувчүтэ хэлэхэдэ бодоого хүрэлжэ, бөө хүнхэлжэ, бусту байдагнай ажал дээрэ өрнөгчөө бөө.

Дайн сэрэгтэй хамта Молодотовой нэрэмжэтэ холхосой хүдэлмэрийн хүсвэн хоробо. Жалсан үбгэн зөршөөгөө халажа, урдань 3—4 хүнэй харадаг адуу мориго бөөтэ даалаа баба.

Жалсан хараһан 100 гаран мориго бутталаа тартан тобирнууд байдаг.

Артегилнигилдэй энэ үбгөнэй тэжэһэн мориго ухалаада тудо магтадаг юм. Цыбыкоржиев үбгэн пуулартуу шаяга ажагай шадаг эхэтэ моригоёе харадаг байгатай хамта артегилнигилдэй олошорууда, тэрэгэй үлгэргэе байжаруула тавар үдэрөө үдэртэ оролгожо байлаа. Энэ хабарһаа эхлээд 100 гаран гүчүүд үдэртэ асаранууд дээр ороолдо оруулагдай.

Цыбыкоржиев патриот урагштай сэтэ ажалараа өөһөндоо хувчүтэ биднэй зол жаргалыг буулаха асаа бөө, биднэй аманган тайбан ажабайдалыг өдөрхөн шүтэхэй мүлжээ. Фашистнуудые гяа буга солжко ябайһан Улаан Армидаа үшөөг эхэ тушаадад зэргээрэ хүргэхын түлөө үдэр хүнхүтэй утгата мориго, үбгэн найгаа мартажа оролдоно. Цыбыкоржиев 35 коммунт үзгэжэ байжа бөө хуряангаһаа урин үлгэн байгаа.

Эсэгэ ороого хамтаалтын хатуу шөрүүн сагта Жалсан шынги пуулартуу сэтэ ниймэ хувчүд алдарт Улаан Армидэ ажагалтаа, эсөө сүсашаргы ажаалаар тушажа байна.

III. Нёдондо ба мүнөө жэл

Седбо Будаевтай толгойһон олобо-ригтын артельдэ ударна габшагай хүнүүд олон туйлаатанууһынше тэни шөнөөн эхэ байна. Многопромсоюзай системын энэ артель түрүүшын хахад жэлэй тусбэе 117,7 процент дүврөгөө.

Ургэн хэрэглэлэй өл бараануудыг нотаг дээрэ нотагэй сэрбээр бугтан гаргаха агуулааг аймагтар хурсаар табилаатан тус артель арһанай, мэдэ хэлэг, валютно-войлочо, уран гарһанай, зургайг шөөгөхүднэ нөггөө. Эдэвүүд манганга шапартай байса гаргажа гэжэ ажаалта нийтэ гэрлэхтэй үтгөөг. Колхозинтуудай тэр байраар хэрэглэжэ байһан эд бараанууд өдирхитэй ба оролоосой өгөөрүүд ба багашуулай гараар бүтэһэн байха юм. Нүхэд Аверина, Онуева гэрлэхтэй пачхүд дээдэбартна 200 гаран процент ходо дүврөгөг. Цыбик Балмаева сэрб байһан хубсаага оюулжа гэжэ сэлгээрһин шарийдаг. Балмаева батанга ажаалаараа ажаалтад дунда алдарт сууга гараба. Цыбик халаа шапартайгаар өхөн хажуугаар 339 процент хуртэр бүтээжэ үгэнэ.

Олоной эвхтээ оролдогтын ашаар тус артель үнгрөөшэ жэлэйһнөө бүрлэгтэй байраар хүдэлмэриг болгоо. Хэрбөө 1942 ондо эхлэһингэ тусбө 72 процент дүврэгэн байгаа баа, Эсэгэ ороого хамтаалтын дайнда хабаадагша, шөөгө түрүүлшэ Седбо Цырендоржиев Будаевтай хүтэлбэриһэн энэ артель үйлдэбэригтэй тусбэе фронтоной өдөөр дүврөгэжэ, олон дахи эхэ эд бараа ажаалта нийтэ үтгөөг болгоног. Май барш дүврүүдээр мангаалта энэ артель республикы соо 2-дохы нуури эзэлжэ, 5.000 түхэрэйг 2-дохы шагнал ВЛКСМ-тай Обком ба Совнаркомоо абаһан байда юм. Ионн нарада мүн ээ эршэтэйгээр ажаллажэ, үйлдэбэригтэй тусбэе 129 процент дүврөгөө.

Нотагай сыры ашагтайгаар хэрэглэжэ, ажаллан зондо үргэн хэрэглэлэй элдэб янзын өл бараануудыг үзгэжэ байдаг ниймэ артегилнигилдэй зэргэе улам үргэлхэжэ гэшөө Многопромсоюзай хүдэлбэригшлэдэй маша шухала зорлогыг болгоо.

П. Халтанов

с. Н. Селенгиски

ССР Союзай прокуратурада

Хэлэ хэдэн ажагылбарһин горо-дуудта ба город шадарай районуудта ажаалтад индивидуалы ба коллективны ороолдуудай овош үргэжэ, прокуратуры оронгууд болбол энэ гэжэ хэрэгүүдэ эсэргүү тэмсалы гэхэ талаар хэмжээнүүднэ абажа, ажаалтад ороолдуудай овошине хуурууһан хэлэ хэдэн иорнуудые бүтүүлэ үзэ арестовалһан ба сүлдтэ үлгэн байһа.

Москва городто Таганска районей нурсуд болбол Панцова гэшын ороол дээрлэжэ хуурууһанай түлөө Шостя гэшынэ нэгэ жэлэй хураһатай.

Хэлэ хэдэн ажагылбарһин горо-дуудта ба город шадарай районуудта ажаалтад индивидуалы ба коллективны ороолдуудай овош үргэжэ, прокуратуры нэгэ жэл түрмэдэ хаагээр Ленинградка районей нурсудаар шийдхэгдэбэ.

Куйбышев городто хүдэлмэригтэй индивидуалы ороолдоо хуртааба хуурууһанай түлөө Ремонин, Бутик, ба Франк гэшнэ гражданиуд 5—5 жэл түрмэдэ хаагдагаш шийдхэгдэбэ. Мүн тэрэ Куйбышевте, Фонтинно хуурууһанай түлөө Маслов гэшнэ 2 жэлэй түрмэдэ хоригтодо болобо.

Үнэншэ сэхын үрэ

Маламалыг хүтгөөжэ тухай парти ба правительствын тогтоолыг хамаг бүхы ажагайһаа заабар болгожо, Сэлэнгын аймагай, Юрөөгэй сомон-й, Карл Мархсын нэрэмжэтэ холхосой махад энэ жэлэй үнгрэгэн баранууд ошо үзгэжэ һайн үр дүврүүднэ туулаба. Гүрөнэй тусбэе эхэнхдээ гүйсэдхэгдэбэ.

Жамса Юмсунов, Дарл Отиров, Рада Балжинмаева, Хандай Доржиев гэгшдэй толгойһон фермүүдүд нарийн нягта ажагай үлгэр үзүүнэ.

Хонхойд үдэрөө үдэртэ үлэн олошоро байгаа малца тон һайнаар тэжээн харава. Цыбик Уашинов 182 ямады бөөгө хөөбэри ба 192 толгой эшгөөлнэ утгажа абаба. Тэрэгшлэн үлгэртэй галхайнуудыг үсхэгтэ талаар үргэлжэ ороолдожо байлаа 62 набатай зоримтой үбгэн Бургутов тухай бутталаа магтажа хэлхэгтэ. Энэ үбгөнэй хаража байһан галхайнууд тартанууд ба түлүүднэ хэрэгүүдтэйгээр түмжэгдэ байна.

Энэ артель түв тушааха талаар тутагалуудыг ябуудтань усадажа, муу башэ дүврүүднэ туйлажа байна.

Эдирхитэй энэ малшыгын мөргөөл: тэй түрүүлшэ, БМАССР-ей Верховно Советэй Президиумэй Хивсэлэлэй гэмтаар шагнагданан Банаасан Цыдыдов хүтэлбэрилжэ байдаг.

Юрөөгэй томо тус холхосой гурты фермүүдээр ябахдаа хаа-хаангүи хатуу шагна ажагай олон зорбихадо. Хаа-хаангүи урматэй зоримтой урагшаа ханаатай хүнүүднэ хүтэлжэ байна. Ниймэ уладтай суг хамта ажагалдагашы, ниймэ үншын сэтэ хүнүүдтэй хэрэгдэхэдэшнэ урматэй һийн байдаг.

Эдгээр Эсэгэ ороого хамтаалтын дайн сэрэгтэй вель ялангада хурдангаар хүдэлмэригжэ, ялагтын хэрэгтэ үдэрлэжэ үлгэжэ улам эхэ тушаалжа үзүүнхын түлөө аһан шадалаараа тэмсэжэ байдаг патриотууд мүн.

Б. Цыков, (Манай информатор).

Редакцияда ерөнх башэг

Клуб ба хойрог Вишнякова

Хөгжөнтэй центртэ нэгэ клуб баргана даһаар үлн болоо. Тэндэ залуушүүд сүлөөтэй сагтаа ерөхэдэн заримдаа суургайтай, ехэнхдээ задалгай мухтай байдаг. Эсөөш орон гэхэдэ хоовон ха-наваа, клубыг дашша хойрог Вишняковаһаа олоно юуһыг байдаггүй гэжэ хэлхэгдэ болон. Шөөгөлөгтө, шөөгө ба һонин помуд, элдэб драммана монга-жууд гэжэ хэлхэгдэгүй. Төд түрлөнбөө

салин абадаг Вишнякова юу хөөжэ байдаг юм гэхэдэ: үүргөө мартажа, нойр-тоо ба ношо ноогхойдоо дарагдажа туулаа.

Нархэжэ ба байжаргана болһон һамуу энэ Вишняковада хатуу тэмсэжэ абажа, культурыг болбосорхой тулгата болохо клубыг ажалыг энэ гэгээр байжаруула хэрэгтэй.

(11 хүн гарза тайба).

ВЛКСМ-эй найн үдэрлэлгыг эрхимээр угтая!

1943 оной октябрийн 29-эй үдэр Бүхэсоюзно Ленинск Коммунистическэ Залуушуудай Союзай бии болохоһоо хойшо 25 жэлэй ой гүйсэхэн.

Гражданска дайһай вель комсомол гэшнэ баатаршалыг харуулжа, тэрэн дайшагдахы Улаан Тугай орденээр мүнхэжүүлэгдэн байгаа.

Ажагай фронт дээрэ комсомол-шүүдэй габьяа гарһан ябадаг болбол Алабай Улаан Тугай орденээр шагна-лагдажэ тэмдэглэгдэ һэн. Комсомол болобог Улан-Сэрлэгийн ба агаарай сэрэгтэй флотуудыг шөфтээ абаһан ба по-нервнчидыг организацины сэтэ ударила-жа, понервнчидыг болон физкультурыг организацинуудыг сэтэ ударидажа байлаа.

★ ★ ★
Б. СЕМЕНОВ,
ВЛКСМ-ей Обкомой секретарь
★ ★ ★

Ажавйгэбэриин предриятинууд, транспорт, колхозууд, совхозууд ба ма-шино-тракторна станцинуудта ажа-лажа байһан комсомолууд ба залуу-шууд дайсаваа дараха ялагтын хэрэгтэ бии бүхы хүсэ шадал ба зөөри хэрэг-сэлэжэ үгэжэ өрнөгчлэнэ. Городой пред-риятинууд ба транспорт дээрэ 69 комсомольско-залуушуудай фронтоной бригада ажаллана. Улан-Удэ станицин дэсгой инструментальдыа дөхтэ үнхэр Абдеевскийн бригада һарыгаа далга-барһа, 200—300 процент дүврөгөө.

Энэ хабартай таргата дээрэ 286 ком-сомольско-залуушуудай эвсөнууд, 76 эхэнэр ба 53 комсомольско-залуушуу-дай тракторна бригаданууд эршэтэй шантаар хүдэлмэригжэ гараван байна. Эдэнэй дунда дэлгэрлэн мурьсөөндэ Саянтын МТС-эй нүхэр Бимба Дымба-рыловэй хүтэлбэриһэн бригада урд-шолон түрүүлшөөр. Ярууны аймагай Лениной нэрэмжэтэ холхосой МТФ дээр хүдэлмэригжэ байһан комсомольско-залуушуудай бригада байша июлийн 1 хуртэр ахуу мэл үсхэбэлхэ гүр-нэй тусбэе дүврөгэжэ шадаба.

Мүнөө вель үдэртэй комсомолууд ба залуушууд вель тэмсэжэ бэлдэхэ хүдэлмэриг дээрэ ябада байна. Унгар-һаа хоёр нөхөл соо 3.400 комсомол-цууд ба 4.600 залуу колхозинууд саб-шанга халаһан дээрэ хүдэлмэригжэн байха юм. Энэнэр 31.735 гектар сиб-шалай, 23.204 тонно сясло дараһан ба 2.061 тонно наһша ламда бэлдэһэн байха юм.

ВЛКСМ-эй XXV жэлэй ойг үдэрнэ

эрхимээр угтахын түлөө социалистиче-скэ мурьсөөниг дэлгэрүүлжэ тухай городой предриятинууд, транспорт, колхозууд, совхозууд ба МТС-үүдэй комсомолууд болон залуушуудыг со-циалистическэ мурьсөө дэлгэрүүлжэ тухай Эдэйн аймагай «Улаан Ушөөтэй» холхосой ба гүрөнэй заводой ком-сомольско организацинууд гайхамшар һайн элти гаргаба. ВЛКСМ-эй Обкомоор байшагтаһан энэ үсхээднэ комсомольско ор-ганизаци бүхынэ таргата шухала.

ВЛКСМ-эй XXV жэлэй найн үдэрлэл-гэ бэлдэхэ зуураа манай комсомол-уудай бии бүхы хүсөөг табиха ёһотой угаа шухала асуудалуудые нэрлэжэ ниймэ байна:

Нэгээр—фронт ба гүрнөөд бүү эбс-эжэ, һомо хэрэгсэл элэр ходоой зүйл-шүүднэ шадалаа һаа эхээр үгэжэ, ге-нолческа Армидаа туһалжа ябадалаа үдэр ба час бүхэнэ улам улам өгө-болгожэ хэрэгтэй. Тийхын түлөө ВЛКСМ-эй XXV жэлэй ойг нэрэмжэтэ социали-стическэ мурьсөөниг дэлгэрүүлжэ, тэр-эгнэ предриятинууд, колхозууд, сов-хозууд ба МТС-үүдэй хамар бүхы за-луушуудыг хабаатүүлжа шухала.

Ажавйгэбэриин предриятинууд ба транспортын комсомольско организаци-нууд залуу хүдэлмэригшлэдэй олон бо-лоныг харадаа абажа, залуу хүдэлмэ-ригшлэдэй лунда ажагай жэлг заршамыг хүтгүүлжэ, тэднэйгэ политическээр хүмүүжүүлжэ тэднэй байра байлал-тухай ангарал ороолдог гаргажа ёһо-той. Ой могоной ба загалһан ажавйг-эбэриин комсомольско организацинууд мого бэлдэхэ ба загалһа брнжа тусбэе дүврөгэжэ эрэгтэй.

Адуу малцаа вель тэмсэжэ бэлдэхэ хүдэлмэриин хомжолындыг дары усага-жа, тарыхурууһанай эхилтэр, тус ху-

Хөбөр дахин Улаан Тугай орденээр шагнагдан комсомолой дайшалхыг авшала болбог Эсэгэ ороого хамгал-гын дайһай эхилхөнөө хойшо зөбүүн мухтай дайсаваа эсэргүү тэмсэлдэ сэр-эгтэй баатаршалга ба шын зориг хэ-рүүдэн комсомолуудай героистовор бүри эхээр аларһанхтай. Советскэ тылдэ байһан комсомолууд фронтын героинуудыа ажагай баатаршалтын та-лаар гэгдэхэдэй гэгэн үсхэлэнтэй бай-һан дээрлэжэ, ажавйгэбэриин предри-ятинууд дээрэ, колхозууд ба совхозууд болон МТС-үүдтэ үзэ һийн илгалгүи, эршэтэй шагнаар хүдэлмэригжэ, Улаан Армидаа шухала хэрэгтэй хамар бүхы юмчыг үгэжэ хантага.

Эсэгэ ороого хамтаалтын агууэтэ дайһай фронтунд дээрэ немцөө-фа-шистоска хараа солгуудтай айхатар ша-нга дайн байдалына гурбозахи жэлдэ хэжэ байхдаа, манай республи-кын комсомол фронтунд дээрэ ба-таршалга гаргажа байһан өөрынгоо ху-бүнд басагадыг харахада омгорхожо байна!

НЬЮ-Йорк, июлийн 26. (ТАСС). Муссолини тушаалһаан гараһан ушар шагалтаан хадаа, советско-германска фронт дээрэ Улаан Армиин түр-илгэ өгө болһон хадаа Гитлер бол-бог Итали худар хомлетэ сэрэгүүднэ элгээжэ тухай Муссолини гуйлтайа асаран дээрлэжэ болһон байха гэжэ Юнайтед Пресс агентствын лондонскэ корреспондент мэдээлэе. Фронт дээрэ шөнөөр нэмэлтэ сэрэгүүднэ элгээжэ тухай германска эрлгэтээ Венгрия ба Румынгийн арсакэ ябадаг Муссолини тушаалһан гараһан дээрлэжэ бүри өгө болохоһы гэшөө гэжэ тоолоно.

Эдэ бүхы ба бусах асуудалууд бол-бог Ленинско-Сталинска комсомолой XXV жэлэй найн үдэрлэлгэдэ бэлдэхэ ту-шаа ВЛКСМ-эй обкомоор зөхбөгдожо, ВЛКСМ-эй Обкомоор баталагдан хэм-жэ ябууланууд соо дэлгэрэнгүгээр хараалагдан байха юм.

ВЛКСМ-эй XXV жэлэй найн үдэрлэл-гэдэ бэлдэхэ ябадаг болбол Верховно Главнокомандлагша Советскэ Союзай Маршал нүхэр Сталиной ударидалга доро геронческэ Улаан Арми болбол немцөө-фашистска сэрэгүүдэй довтол-гыг суаруоулан сохоб, компроболго-гожэ. Эхэ ороонингоо газар дайдыг сабарлэн сүлгээжэ байһан сагта ябу-улагдаһан гэшөө. Тиймэбээ комсомол-ц ба залуу патриот бүхэн Ленинско-Сталинска комсомолой XXV жэлэй найн үдэрлэлгыг эрхимээр угтахын тү-лөө, дайсаваа дараһын түлөө үнөө зор-игтоо табиха ажаалтаа ба Улаан Ар-мидаа өл болохо тушаалжа үзүүлжэ эрэгтэй.

Муссолини тушаалһан гараһан тушаа

НЬЮ-Йорк, июлийн 26. (ТАСС). Муссолини тушаалһаан гараһан ушар шагалтаан хадаа, советско-германска фронт дээрэ Улаан Армиин түр-илгэ өгө болһон хадаа Гитлер бол-бог Итали худар хомлетэ сэрэгүүднэ элгээжэ тухай Муссолини гуйлтайа асаран дээрлэжэ болһон байха гэжэ Юнайтед Пресс агентствын лондонскэ корреспондент мэдээлэе. Фронт дээрэ шөнөөр нэмэлтэ сэрэгүүднэ элгээжэ тухай германска эрлгэтээ Венгрия ба Румынгийн арсакэ ябадаг Муссолини тушаалһан гараһан дээрлэжэ бүри өгө болохоһы гэшөө гэжэ тоолоно.

Сицили аралда болоно байгаа сэрэгтэй ябууланууд

ЛОНДОН, июлийн 26. (ТАСС). Рей-тер агентствын мэдээлэлэй ёһоор, Си-цили аралай баруун талада байһан дайсавай бүхы аэродромуудыг союзни-гууд булажа абаһан гү, ази хэрэгтэй боложо гэгтгэһэн байна. Сицилийн 11 главна аэродромуудыа 6-ныннэ союзнигуудай гарта ороһотэй.

Палермооо зүүвэр 80 километр газарт байһан Чофата гэгэр горныг союзнигууд эзэлбэ. Энэ тойрон байһан дайсан бэлэй эхээр эсэргүүснэгүй.

Англиска информацийн министр-ствын мэдээлэлэй ёһоор Сицилийн баруун талда болохо байһан сэрэгтэй байлганы дүврөгэ хүтэлөө, эвгээр мүнөө дайсавай сэрэгүүднэ вгы хөхө тушаа операциянууд үшөө үргэлжэл-нөөр, һүчлэй мэдлэһэй ёһоор амери-канскэ арми 7.000 гарын хүнтнэ тэр-эной дунда нэгэ хэдэн генералуудыг плендэ абаһан байна.

8-дахы англиска армийн фронт дээрэ дайсан айхатар эхэ эсэргүү-салтэ хэвэ. Канадска сэрэгүүд хатуу шагнаар дайладалаар урагшаа дөб-шажа абава.

Хүрөө!— гэжэ тэдэндэ хэлэхэ хэрэгтэ

Уйхар гашуудай төшөө ариматар төшөө болохотүй. Нейлоһон төшөө тооложо болохотүй. Уйхар тугайг тө-шөө шөөжөө болохотүй. Немецкэ вар-гил мугдай ашаанууд тухай ушалаа байханаа, биднэр тэрэ найа барһан хүнүүдыг дарагчүднэ, тэдэ хүн алагдаһан гү, ази тамалаган зобото-дон байна гэһэн хоһон хубайг про-тектнэ үлгэнүүд ба тооногуд байдаг. Тийн Корчаговтан гэдэг нөгө бөлгэ ай-лажнине хараад үзөө.

Тэрэ айлаһин 6 хүн байһан юм. Эсэгээр завод дээрэ мастераар, эхэнь холхосдоо гүхэдэг һэл. Уйбунүднэ бүрэлжа байгаа. Сеткэ гэжэ дөрөнхлэ Корчаговтан байн гэгтэй байһан юм. Энэ хаджа Калининска областин Жуковничковскэ райондо байла. Тэр соош хаджаа фотографинууд үлгөөтэй байлаа. Гайсаа аршагдаһан самовар гэрэл та-лажа байгаа. Удэшлэн өдөлжэ тула-даа, Нина гэжэ басаганин астроном-тухай абада хөөржэ байхалай, би-шнхидан Сима юшкын гүлгөөтэй наа-дажа һуудаг бэлэй. Дайһай эхлэхээр нэгэ жэл ури эгэ эхэ басган Мару-сийн Ленинградта курсада бүрхана ошоо һэн. Кояя гэгэр хувчүднэ һайн тушаа ба бүхы дэлгэтэй «бүм-бөрөгтнэ тойрожо үзэхэ ханаатай бай-гаа бэлэй.

Корчаговтэй (Шатхын) үзлээ шэ-болхорын сохоб ба үхэр мада тууһаад немцүүд арида.

Мүнөө Кояя Новосибирск шада-везикуудтай байһангай байна. Тэрэ-даа Марускяда ниймэ бөлөг элгээбэ. «Клеточник» мада айхатар ху-байлаа. Би юуһе хараһангүйб. Өг-мөдөнги шэд, баруун шидамыг хара-болгохо юм гэжэ доктор гэгжэ. Төд бид жаб гөһөөр хөхөр байлаб. Н-нүнэ солгой солбоноор хайһан гү-члэй ябадагыһын, мори угаада-райлажэ байдагыһын шэ харага-р лэйш. Төд, мүнөө болохо бид да-бэртэй болохотойб, гармын гарын ба-буугаарни отолобо, дохолобо. Мару-сикэжэ намайе немцүүд дутуу бөө-болгобо гэгшөө...

Үншэн тобориг болоһон Сеткэ тө-дөринийн дунуур эхэн төгжэ хэ-на. Төрөншөө тагшатар бөшө: Да-набатай энэ эхэнгэ (урлан) өгчөө сагаан үлгүнэй байһан юм) үтгэл-хүчлэн болохотой. Тийгээ Нина ба-басаганин хүн зонһоо тэрэгнэ ябаба: тэрэ хадаа айхатар мур-сөө мүнөө үзлэнэ мартжа шагнага-мүнөө эрлэгт, дутуу хуагтай боло-хотой.

Энэ хадаа урагсэбөлгыг һанаһан абажа бөшөлөн юмжэ бөлшэ. Энэ хат-агт сө бөшөгдөлөн хоһон хубайг ү-нүүд бөлшэ, энэ хадаа оройой нөгө-вүд айл тухай хөөрлэлжэ гэша. Тий-айлууд хэди гэгшөө! Хэди шөө-эхэ гашуудай зоболон үзгээжэ гэшөө. Тэрэ бүтэлнэ тооложо барахаар бай-аа? Волга мурэн энэ эхлүнүдэй а-болоһоо вөрдэжэ, эрлөөһэн халиха-р бөртой болоһон. Нийнн мундэ хара-даа, Коллин гомтолыг дуулахдаа, н-да хабсагайга хөбтөөн шулуунууды-дураа гутаажа болохо жэшөөтэй бо-лшол.

Ур сугалһан сөөжэ зуртан соош-багтаада болоо. Уйхар гашуудыг улаан гал шөнгөөр ороолуноло. Уй-хар хараһан немц манай газар да-дээр хэди болтор зоргооро ашаа-абаха юм? Хэди болтор үлхивүднэ хэтан дутуу болтожо, басагата хүс-өөр ороло, эхлүнүднэ дорожоложо бай-абаха юм? Ажабайтал гэшөө олохого-сал харгы бии байһа. Тэрэ хадаа нем-цүүдэй үхэрнүүд лэвчүр гаран ошохо юм. Гэртэ бусаха нөгө хди-бии байһа. Энэ хадаа дайсаваа да-малгатын харгы мүн. Волга, Сибирь Казахстан гэшөө олохо харгы бии. Тэрэ хадаа Номтороо хүн-лэн, Бөөн хүнтэлэн, Мивск хүнлэн гэрлэжэ ошохо юм. Биднэр немцүүд-тэ: «Хүрөө!»—гэжэ хэлэхэ ёһотой! Тэһэнтэ: «Точка!» гэжэ хэлэхэ ёһотой-бий. Тийгээ, энэ токтохо бүтэй м-коор, мизнэр саярдагтар табиха бий-наби.

(«Красный» гэжэ журнал, № 1, 1943 он).

ХИЛЫН САНА

Бадольгой правительство байгуулагдаа

ЖЕНЕВА, июлийн 26. (ТАСС). Ба-дольго шөөгө кабинет байгуулжа, тэр-эгнэбээ хушар сантаһаа гансаа сэр-эгтэй үйлдэбэриг эрхилжэ министр ге-нерал Карло Фавапресса гэшөө үзлээ

Муссолини тушаалһан гараһан тушаа

НЬЮ-Йорк, июлийн 26. (ТАСС). Муссолини тушаалһаан гараһан ушар шагалтаан хадаа, советско-германска фронт дээрэ Улаан Армиин түр-илгэ өгө болһон хадаа Гитлер бол-бог Итали худар хомлетэ сэрэгүүднэ элгээжэ тухай Муссолини гуйлтайа асаран дээрлэжэ болһон байха гэжэ Юнайтед Пресс агентствын лондонскэ корреспондент мэдээлэе. Фронт дээрэ шөнөөр нэмэлтэ сэрэгүүднэ элгээжэ тухай германска эрлгэтээ Венгрия ба Румынгийн арсакэ ябадаг Муссолини тушаалһан гараһан дээрлэжэ бүри өгө болохоһы гэшөө гэжэ тоолоно.

Сицили аралда болоно байгаа сэрэгтэй ябууланууд

ЛОНДОН, июлийн 26. (ТАСС). Рей-тер агентствын мэдээлэлэй ёһоор, Си-цили аралай баруун талада байһан дайсавай бүхы аэродромуудыг союзни-гууд булажа абаһан гү, ази хэрэгтэй боложо гэгтгэһэн байна. Сицилийн 11 главна аэродромуудыа 6-ныннэ союзнигуудай гарта ороһотэй.

Палермооо зүүвэр 80 километр газарт байһан Чофата гэгэр горныг союзнигууд эзэлбэ. Энэ тойрон байһан дайсан бэлэй эхээр эсэргүүснэгүй.

Англиска информацийн министр-ствын мэдээлэлэй ёһоор Сицилийн баруун талда болохо байһан сэрэгтэй байлганы дүврөгэ хүтэлөө, эвгээр мүнөө дайсавай сэрэгүүднэ вгы хөхө тушаа операциянууд үшөө үргэлжэл-нөөр, һүчлэй мэдлэһэй ёһоор амери-канскэ арми 7.000 гарын хүнтнэ тэр-эной дунда нэгэ хэдэн генералуудыг плендэ абаһан байна.

8-дахы англиска армийн фронт дээрэ дайсан айхатар эхэ эсэргүү-салтэ хэвэ. Канадска сэрэгүүд хатуу шагнаар дайладалаар урагшаа дөб-шажа абава.

Харюусалгата редакторой оролгошо Д. ЛУБСАНОВ.

Мүнөөдөр кинотеатруудта «ПРОГРЕСС» Эхэ ороого хамгаална байгаа эхэнэр (Она защищает Родину) «ЭРДЭ» Биднэр Крештадабди (Мы из крештада) Сеаненуудын 4, 6, 8, 10 часта. Кассань—2 часнаа.